

SLOVENSKI NAROD.

Izaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje, za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrti-stopne peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. — Gpravnštvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Liberalni reakcionarji.

Ustavoverna Lasserjeva naša vlada se vedno bolj v „konservativno“ obliko sili, kakor stara koketka, in vsled tega tudi dež reakcije nemškimi ustavovercem od dne do dne bolj spira mažo liberalizma, s katerim so si vladni privrženci le svoj nemški obraz nališpali. Vsak nemško-ustavoverni poslanec je svojim volilcem, ko je še pred letom kandidat bil, obetal bogzna koliko liberalnih postav posebno cerkveno-političnih. In Auer-sperg-Lasserjevo ministerstvo samo je ob nastopu veliko obetalo, kako bode mašilo z novimi postavami one luknje, ki so vsled odpravljenja konkordata nastale. Celo pak se je nemško vladno novinarstvo v rezidenci in po „provincijah“ neizmerno širokoustilo, kaj ima ustavoverna stranka še v tem oziru storiti in kaj bode storila.

A zdaj se na vsej liniji ruterira. Ustavoverni listi, ki so prej na las dokazali, da brez civilnega ženitovanskega zakona ne moremo več živeti, trobijo zdaj k ruteriranju („N. Fr. Pr.“ od nedelje) rekoč: da ideali niso vedno dosegljivi. Minister Stremajer sam pridiguje, da je zdaj čas gospodarstvenih zakonov; in nasveti onih poslancev, ki hote pridobiti si popularnosti v liberalnih nemških svojih volilcih, romajo v konfesionalni odbor državnega zbora, kjer jih na vladni migljaj večina odborova lepo brez sijaja na tihem pokopava.

Tega nikakor ne omenjamo za to, ker bi obžalovali to situacijo. Mi smo bili sicer odločno za konfesionalne postave, ker smo bili in smo z družimi svobodomiselnimi politiki vseh narodov (in v tem se strinjajo Slovani Palacký, Mažuranič itd. z Nemci, Blüntschi itd.) tega mnenja, da v cerkveno-

političnih rečeh mora tudi država odločilno besedo imeti. Ali nikoli nismo si zakrivali, da v narodno-politično razburjeni Avstriji treba preje in silnejše družih poravnanj, posebno narodnostnih in ustavnostnih poprav, nego religioznih reform. Da morajo nemški ustavoverci z dejanjem to priznati, nas torej le veseli.

Vladajoča ustavoverna stranka gotovo nerada v kisló jabolko resignacije ugrizne. Ali pomagati si ne more, in da se na krmilu še ohrani, primorana je zatajevati svoj program, pregrizniti svoje besede, pozabljati svoje obljube.

Vse to gotovo nij znamenje moči vladajoče ustavovorne stranke. To je polovičarstvo, to so velike koncesije silni potrebi in še bolj pa koncesije protivnim težnjam, ki na dvoru prevladujejo. Te težnje bodo rasle in nazadnje padejo ustavoverci, moralčno oslavljeni, sami v jame, katero so Slovanom kopali. Mi ne bomo jokali za njimi. Ali odgovornost je njihova, ako se po njihovem padu pokaže, da so sami pomagali plesti bič reakcije, katerega bodo potem še britkeje občutili, kakor mi Slovani, ki smo trpljenja vajeni.

Nemci v Avstriji so dovolj prilike imeli pokazati pravo liberalnost. Tega niso storili. Oni so bili liberalni za sebe, za druge so bili despotna stranka. Ne da bi bili zedinili vse svobodomiselnne elemente v Avstriji v močno nepremagljivo stranko, kar so mogli le s tem doseči, da bi bili pravični Slovanom v narodnostnem oziru, kazali so se nam povsod protivne v narodnih zadevah, in so tako odbili vse druge stranke od sebe. Zlo, ki so ga sejali, rodi zopet zlo in se maščuje uže nad njimi, in mi Slovani, v svojem narodnem bitju ugnjeni in odrivani,

— nemamo povoda plakati nad njihovo bodočnostjo. Za našo narodnost slabših časov ne more priti a brez narodne svobode se tudi družih svobodščin veseliti ne moremo, ni mi, niti noben zaveden narod.

V Ljubljani 25. novembra.

Z zadovoljstvom konstatiramo, da se kaže, kakor da v takozvanih konservativnih ali staroslovenskih ali klerikalnih krogih zdravó izpoznanje prodira, da imamo vsi Slovenci v narodnih rečeh edino postopati proti mogočnemu germanizatornemu protivniku, ki ga imamo mej soboj in poleg sebe, ter da je to mogoče, akopram imamo v družih rečeh različna, za zdaj nezjedinljiva načela. Tako piše zopet zadnji „Slovenec“ organ „stare“ ali klerikalne slovenske stranke v uvodnem članku tako-le:

„V Celji nemčurji Vošnjaka volijo; za revanšo v Brežicah nekateri narodnjaki za nemčurja glasujejo. Če bomo nemčurja pitali, ker je dosleden, kam drugikrat potegue, lahko vemo, in to je gotovo, da nij zlega hudega za nas od njega. — Močni temni oblak nad našo zemljo se je jel vzdigovati dobiva zmiraj tankejo odejo, in morda solnce edinosti vendar zopet prodere do nas. Do tega je sicer od nekđaj in politicis korektno vedenje dr. Zarnika v zadnjem zborovanji kranjskega deželnege zbora tudi nekaj pripomoglo, kar radi zabilježimo hvaležno. Volitve, katerih v tej dobi nij konca ne kraja, se zopet bližajo. V enem, v dveh letih bode mnogo volitev po Sloveniji; od teh je prihodnji obraz slovenski odvisen. Da bi se zopet prvotna podoba prikazala, ki nij videla niti na spodnjem Štírskem, niti na Kranjskem, v kmečkih volilnih okrajih ne enega nemčurskega poslanca!“

Listek.

„Prirodoznanski zemljepis,

spisal Janez Jesenko, profesor pri državni gimnaziji v Trstii. Na svetlo dala Matica Slovenska 1874.“

„Nulla dies sine linea“, — vsako leto princse profesor Jesenko naši literaturi novo slovensko knjigo; a ne kako brzo kompilirano narejenost, nego samostalna dela, vzrasla iz marljivih študij in neutrudnega dela. V tem zares v imenu domovine želimo možu še dolgo zdravje in dobro voljo za nadaljno delo, in veliko posnemovalcev.

Najnovejše Jesenkove knjige naslov smo temu člančiču na čelo postavili. Po naši sodbi je to delo eno prvih, če ne prvo, kar je Jesenko pisal, vredno vsake literature in univerze. Če pregledamo „pripomočke“, kateri so pisatelju rabili pri spisovanji, in vi-

dimo, koliko velikanskih učenih del nemške, francoske in angleške znanostne literature je prebral in prebavil, potem stoprv znamo ceniti delavnost Jesenkovo, katera more le v ljubezni do znanosti in do svojega naroda, kateremu je do znanosti posrednik, svoj izvor imeti.

Obseg te knjige je v glavnih črtah: Povrže zemlje. Pogled v visoki gorski svet. Vulkanski ali plutonski prikazki na zemlji. Zemeljska skorja. Voda. Reke. Jezera in močarine. Morje. Vzduh ali zrak. Hidrometeori ali ledeni prikazki v vzračji. Toplota. —

Knjiga je za vsacega človeka zanimivo in podučno berilo, ker razpravlja gradivo, v sredi katerega živimo, in zaradi svoje dovršenosti enkrat res nekaj vrednega „Slovenske Maticе“, kakor bi morala biti. — Naslonjena je precej na „Občni zemljepis“ Jesenkova, ki ga je treba čitateljem tega prirod-

znankega zemljepisa, in katera knjiga se dobi pri naših knjigotržcih na prodaj.

Obžalujemo le, da ne more biti Jesenko isto tako temeljit slovansk filolog, kakor je globok zemljepisec. Sicer bi bil v terminologiji, kjer je imel, po vrhu vsega, še ledino orati, morda marsikaj drugače naredil. A to knjigi osobite vrednosti ne jemlje.

Iz St. Peterburga.

[Izv. dop.]

III.

Učilišča v Turčiji.

(Konec.)

O učiteljih turških nam slednji primerljaj najjasneje govori. Turšk učenec večjega učebnega zavoda je hotel pisati velikemu vezirju častiteljno pismo. Sam neznajoč pravilno turški pisati, obrne se k učiteljem,

Z zmisлом tu izrečenim, nekdanjemu pogubnemu izreku „rajši nemškutarja itd.“ čisto protivnim — se popolnem skladamo. Le da ne bi bil minljiv, efemeran! Modro narodno-gospodarstveno načelo je „deljenje dela“ — (arbeitstheilung). Slovencem, ki nas je malo, je treba, da se tega načela tudi v politiki poprimemo, kjer koli nam gre za Slovanstvo in narodnost, in kjer je opasnost, da se v našem razdvoji Nemec koristi, ker tudi naši protivniki so v tem dosledni in se na primer radikalni nemški liberalci precej radi vežejo z vodjem nižjeavstrijskih klerikalov, kardinalom Rauscherjem, kadar koli gre za Nemštvo ali proti Slovanom. To smo videli uže večkrat.

Eno reč v gorenjem citatu iz „Slov.“ pak hočemo popraviti, ker se večkrat ponavlja, da si nas ne veseli, starih ran se dotikati. Primera mej volitvijo dr. Vošnjaka v Celji in mej volitvijo Šnidaršičevo v Brežicah nij resnična, temuč jako šepa. V Brežicah se je protinaroden čin nekaterih zavodnih volilcev in svetovalcev godil še pred volitvijo in potem pri prvi volitvi. V Celji pak se je vršila ožja volitev, in pri tej ožji volitvi stoprv so glasovali „nemčurji“, sicer slovenski kmetje (a pri prvem glasovanju od nemških naseljencev, vladnih agitatorjev, in nemškutarjev zapeljani), ki so prej vladnemu kandidatu svoj glas dali (torej istemu kandidatu, katerega sta potem v Brežicah dva slov. fajmoštra s svojimi privržniki volila). Šlo je tu v Celji le mej dvema slovenskima kandidatoma, mej svobodomiselnim dr. Vošnjakom in mej klerikalnim g. Kosarjem; kandidat nemčevalne stranke nij mogel voljen biti. Bilo je torej čisto naravno, da so „ustavoverci“ svoj odločilen glas dali našemu kandidatu, ker (da si sta jim bila v narodnem oziru oba protiva) imeli so z nami vred svobodnostno stališče v zajemno, s klerikalnim kandidatom pa nič vzajemnega. Za to jim nij bilo vse eno, kateri iz mej dveh slovenskih kandidatov je voljen, Izbrali so kakor Nemec pravi: „unter zwei übeln das kleinere“. To je vendar jasno, naravno in tudi pošteno. Ako bi bila ožja volitev mej nemškutarskim poslancem in mej klerikalno-slovenskim, bila bi večina volilcev naše liberalno-narodne stranke gotovo za Kosarja odločila, a nikdar za nemškutarja, uprav iz istega uzroka, ker imamo s klerikalci narodnost (nam glavna stvar) vza-

jemno. V Brežicah pak niso oni Slovenci, ki so za kandidata vladno-ustavoverne stranke glasovali (dasi se je sicer potem g. Šnidaršič baje v graškem dež. zboru še prilično pošteno vedel), niso imeli nič vzajemnega niti v narodnostnem, niti v versko-političnem obziru. To je poštena istina, vse drugo je zavijača in slepilo. Toliko enkrat za vselej.

Politični razgled.

Notranje dežele

V Ljubljani 25. novembra.

V **državnem zboru** 24. nov. je poslanec Barbo interpeliral zakaj eden Dolenec nij dobil državne podpore, ker je glasoval pri volitvah v državni zbor proti vladnemu kandidatu. (To je ona znana dogodba, v kateri se je deželne vlade tajnik Vestenek kot uradnik breztačno obnašal.)

Cesar nij potrdil izvoljenega Popasu a za rumunskega metropolita, nego odločil novo volitev v cerkvenem rumunskem zboru.

V **Pragi** so 23. t. m. v mestni zbor voljeni češki kandidati, Nemci si nijso upali niti kandidatov staviti.

Češki listi, posebno „Pol.“ pravijo, da češki državni poslanci nijso dobili niti poziva v državni zbor priti in da tudi ne bode tako brz novih volitev. „N. fr. Pr.“ je v skrbih in pravi, da bi bilo protipostavno (gesetzwidrig), če vlada ne pozove deklarantov in brz novih volitev ne razpiše. Bomo videli.

Hrvatski državni poslanec v Pešti Mahajlovič, mož bolj konservativne (v političnem ne v verskem smislu) barve, je v ogerskem finančnem odboru nasvetoval naj se ministerstvo za Hrvatsko opusti. Ta nasvet je Magjare osupnil. Tudi „Obzor“ nij zadovoljen z njim, ker dasi zdaj grof Pejačević res ne izpolnjuje svojega mesta, utegne prihodnji minister za Hrvatsko dobročinjen biti.

Vnanje države.

Ruske „Peterburgskija Vedomosti“ vidijo v tem, da si začenjajo sicerenno orientalne države na svojo pest trgovinske pogodbe z velevlasti sklepati, „začetek konca turškega vladanja v Evropi“.

Na **Badenskem** je sila za škofo. Ker noben škofovsk kandidat za Freiburg neče priseči, da bo izpolnoval državne postavbe, vlada neče nobenega potrditi. S časom se bode kapitel uže omečil.

V **italijanski** zbornici ima vlada 48 glasov večine. Po „Nazione“ namreč ima vsa zbornica 259 poslancev, ki spadajo k desnici, 210, ki k levici in 39 jih je v centru. Garibaldi bode volitev v prvem

okraji v Rimu sprejel, za drug okraj pak kjer je tudi voljen, priporočil je svojega sina Menottija.

Iz **Španije** se poroča, da misli sam Serrano na čelo severne armade stopiti, vojno črez zimo vojevati in Karliste, ki so mej soboj zelo needini, uničiti.

Domače stvari.

— (Iz zdravniških krogov) v Ljubljani se nam poroča: Dr. Schiffer praznuje danes svoj 70. letni god. Izroči se mu adresa od deputacije društva kranjskih zdravnikov, katerega načelnik je; potem pridejo voščila deputacije deželnega sanitarnega sveta, in poklon srebrnega kozarca po deputaciji v Ljubljani stanujočih praktičnih zdravnikov. — Pozdravil ga bode tudi ljubljanski župan in deputacija lekarničarjev. V soboto 28. nov. je pri „Slonu“ banket na čast temu veteranu mej zdravniki.

— (Imenovanje.) Ljubljanski občinski zbor je novozistemizirano službo mestnega fizikarja podelil mestnemu zdravniku dr. Kovachu.

— (Notarsko mesto) v Ljubljani po umerlem dr. Orlu je uže raspisano. Obrok do 31. decembra.

— (Iz št. Jakobške fare) v Ljubljani nam piše meščan: „Nobene stvari po večini revni prebivalci št. Jakobške fare ne pogrešamo bolj, naj bode uže suša ali mraz, kakor vode. Razen vodotoka pri cerkvi sv. Florijana, ki je pa uže pred mesecem usahnil nemamo nobenega javnega vodnjaka, iz katerega bi mogli dobivati vode. Imeli smo nekda na št. Jakobskem trgu vodnjak, ali ko so Marijino znamenje stavili so ga zasuli brez da bi drugega postavili. Kdaj bode vendar mestni magistrat, in g. župan Laschan se tudi nekoliko na naše predmestje oziral? Kaj mi ne plačujemo davkov za mestno kaso?“

— (Nemško gledališče) v Ljubljani se — kakor smo se prepričali — veliko slabše obiskuje, nego slovensko. Posebno parter in galerija imata mnogo praznote. Ko bi pa še ljubljanski Slovenci nehali hoditi v nemško gledališče, pa se mora zapreti. — To konstatiramo (in nihče nas ne more dementirati) samo zato, ker se od strani nemškutarskih poslancev v vsaki seji deželnega zbora ruje proti slovenskemu gledališču, in ker nemšk publikum v Ljubljani po vsem

katerih je bilo 11 v tem zavodu. A mej vsemi temi nij bilo enega, kateri bi si bil upal pokazati svoje pisanje na mizo velicega vezirja, boječ se naglega odstavljenja iz službe. Ta strašna nevednost mej turškim učiteljstvom ima svoje uzroke v tem, da nij nobene prave organizacije po šolah, katere so posebno namenjene na vzgojo učiteljskega osebja, da je izučenje turškega pisma in sploh pismenega jezika v resnici trudno in nema nobene sistematične osnove. Turški alfabet uči se zdaj po 4 različnih sistemih; kdor hoče govoriti pismeni jezik turški, mora se prej naučiti arabsko in perziško, ker turško ima največ besedij iz teh dveh orientálnih jezikov. Ali-paša in Fuad-paša bila sta izvrstna poznavatelja svojega jezika, in ko sta pri priliki v sobranji velicega sveta zagovorila po visoko-turško, razumeli so nju poslušatelji tako slabo, da sta morala začeti govoriti ponavladno. Univerza se je pokušala

ustanoviti, a samo prigrotoviteljni tečaji in sveti najnižji so se v resnici osnovali in vspehi so malenkostni. Temu se ne smemo čuditi, če pomislimo, da ima Šejh-ul-islam, turški papež, skoro ednako oblast z sultanom, da on sè svojim koranom more skoro vse narediti, kar se mu zdi koristno, da bi ohranil si nedotakljivo oblast nad svojimi „vernimi“, ne vem, če jih tudi imenuje „ovčice“; še nij dolgo od tega, ko je dva učenjaka zaradi svobodomiselnega mnenja o koranu na smrt obsodil, in vlada je morala njemu vsaj toliko odjenjati, da jih je za vselej odstavila iz službe. Tout comme chez nous. Glavni svet narodnega prosveščenja se je tudi ustanovil, na njem se godi isto tako, kakor vsem novim naredbam v Turčiji sploh, on ne živi, on le životari.

Velike zasluge za Turško šolstvo hotel si je zaslužiti francoski poslanec na turškem dvoru g. Buré. On je pregovoril turško pra-

vitelstvo, da je osnovalo v Pariži „otomansko šolo“ v katerej se je nad 40 mladih Turkov pripravljalo na državni račun, da bi prispevši v domovino zavzeli odlična mesta učiteljev srednjih učilišč, katere so se začela osnovati. A ti mladi Turki so se privadili sicer pariškemu življenju, a ne naukom pariških učenjakov, „otomanska kolonija naukov“ se je v Pariži uže zopet razbila. Ta francoski poslanik je hotel v Carigradu osnovati licej, kateri bi služil vsem drugim v provinciji kot uzor. Nameravalo se je s tem doseči dvoje: da bi se bil uk začel v francoskem jeziku in tako Turčijo zblížil z Evropo sploh, in da bi v tem učilišču se zjediniili različni elementi, živeči v Stambul, raznih narodnostij in raznih ver. Vlada je privolila na vzdrževanje tega liceja vsako leto dati 500.000 frankov in na nakup različnih učebnih potrebnotij 400.000 frankov. Licej se je leta 1868 odprl, v začetku štel

káže sovrašтво do slovenskega gledališča in do jezika našega naroda.

— (Nemškutarski učitelji) in vladne kreature mej kranjskim učiteljstvom, kolikor je strašljivega in kupljivega, baje nabirajo podpise na nekovo nezaupnico ali „protest“ ali kaj, dr. Zarniku zaradi znane njegove interpelacije proti ponemčevanju. Kdo se bo zmenil za izjave ljudij, ki bodo pojutrašnjem svoje prepričanje preoblekli, če nova vlada pride? Sicer je nov dokaz, kako renegati in politični breznačajniki v Ljubljani terorizirajo učitelje na deželi, ki imajo premalo moštva in samostojnosti.

— (Plesalne vaje.) Vsled večstransko izrečene želje čestitih udov čitalnice napravile se bodo tudi letos v čitalnični dvorani plesalne vaje, in sicer: I. v nedeljo 29. nov. II. v četrtek 3., III. v torek 8., IV. v nedeljo 13., V. v četrtek 17., in VI. v nedeljo 27. decembra vselej ob 7. uri zvečer. Čestite gospé in gospodičine naj blagovolijo priti v navadnih oblekah. Neudje čitalnice, kateri se hočejo udeležiti teh vaj, naj se oglasijo pri rediteljih plesa ali pri nadzorniku vseh vaj gospodu Turku. Reditelja plesa sta gg. Juvančič in Jeločnik. Odbor.

— (Vreme.) Več dni imamo uže hud mraz in ledeno.

— (V Sevnici) je v krajnem šolskem svetu — kakor „Slov. učitelj“ piše — pri vprašanji zaradi nemščine v narodnej šoli g. nadučitelj iz popolnoma „pedagogičnih uzrokov“ glasoval za — nemščino, kar seveda večina udov, ki nejsu učitelji, nej odobrila. — Ko ga je pozneje neki prijatelj vprašal po uzrokih njegovega nepedagogičnega učinka, mu pravi: „Schau, von meinem standpunkte aus, muss ich so handeln!“ Takovšna je tedaj praktična pedagogika!

— (Solkanska čitalnica) napravi besedo dne 29. novembra 1874 v Verdikovi dvorani. Začetek ob 7. uri zvečer. Program je: „Sokrates pri Dijogenu“, zložil Boris Mirau. Deklamacija: „V solzni dolini (pri zibeli) zložil Boris Mirau. — Igra: „Zakonske nadloge“. Mej posameznimi točkami se vstavi petje. Po besedi domača zabava. Vstopnina znaša za neude 20 novcev, za dijake polovica. Čitalnični odbor.

— (Iz Gorice) se nam piše: „29. t. m. bode imelo polit. društvo „Soča“ svoj občni zbor z jako važnim dnevnim redom: 1. Peticijska do misterstva, da se precej začne iz-

peljavati postava zaradi zemljiških knjig. 2. Resolucija, da se društvo popolnem vjema s peticijo za predelsko železnico, ki se zdaj podpisuje na Goriškem in da se nadja, da slovanski, posebno pa slovenski poslanci ne bodo nasprotovali tej črti, od katere zavisi blagostanje slovenskega naroda na Goriškem. 3. Govor o splošnem političnem stanju s posebnim ozirom na naše domače razmere in posvet gledé bodočega stanja draštva „Soča“. 4. Nasvet in predlogi družabnikov.

— (Iz Kranja) se poroča, da je bil lepi umetni mlin Jugovičev z novoizidano hižo in magazinom na železnici prodan za malo ceno 60.000 gld.

— (Prvi ples goriške čitalnice) 21. t. m. je bil — tako se nam piše — kakor navadno krasen. Godba septet Weberjevega polka prav dobra. Grajati moramo le naše mlade plesalce Slovence, da so se v tako majhnem broji udeležili prvega plesa a nadajamo se, da bodo v prihodnjšč se bolj trudili, in varovali slovenski značaj, tega narodnega ognjišča!

— (V Celji) je bilo 20. t. m. porotno obravnavanje proti 18 letnemu tkalskemu pomočniku Matevžu Hanžekoviču, ki je bil zatožen, da je 16. avgusta t. l., zahteval od 12 letnega pekovskega sina Edvarda Čeha na cesti denarja; in ker se je fant branil denar dati, ga je popadel za prsi, odprl mu prste na levej roci, ter si prisvojil tako z nasilnim načinom znesek 2 gld. 10 kr. a 5 žemelj. Državni pravnik je priporočal porotnikom vestno odgovarjati na predložena vprašanja, zagovornik pa zanikal prisilstvo v tem oziru, da se je vzel denar in žemlje. Porotniki so izrekli na vsa vprašanja po predsedniku svojem dr. Gregoriču iz Ptuj, da je toženec kriv a vsled tega je sodnija obsodila zatoženca, zaradi ropa gledé na mnoge olajšajoče razmere, k 3 letnemu, težkemu zaporu.

Razne vesti.

— (Pogreb nadvojvode) Karla Ferdinanda je bil 23. t. m. sijajen. Dvor in in najvišje plemstvo so se udeležili.

* (Ruska carica) pride te dni na Francosko. Nemci se uže boje, da bi tu ne bil en košček francosko-ruske prihodaje politične zveze.

* (Star grešnik.) Dva in sedemdesletni lastnik inkasovne kupčije H. Helzl na Dunaji, ki je posilno oskrnil 12 letnega

dekleta, ter na ta način zakrivil dekletovo smrt, je obtožen zaradi zločina posilne oskrnitve, in predlagana kaznen se glasi na 10—20 let težkega zavora.

* (Tell — II.) V Pragi je ustrelil nek vojak 22. lovsk. batalj., na vrtu trikrat na 100 korakov s svojo puško jabolko na glavi mirno stoječega psa.

* (Morilec jud Freud), ki je na železnici v vagonu mej vožnjo zaklal svojega spečega sopotnika fabrikanta Katscherja in mu potem denar vzel, ter utekel, (kakor smo ob svojem času povedali), je pri porotnem sodišči v Olomucu na Moravskem obsojen na smrt na vešalih. Obsojenec je svoje črno dejanje sam obstal in rekel, da ko bi Katscherja ne bilo, bil bi kacega drugega oropal, ker nij imel zaslužka.

* (Potop.) Na kalabriški obali pri Messini je utonila laška ladija in vsi ljudje, ki so na njej bili. Tudi neka ameriška ladija se je potopila, samo kapitan in dva pomorščaka sta rešena. Avstrijska ladija „Saida“ je obtičala v pesku na obali, in izgubila enega moža. Korveta „Frundsberg“ je šla pomagat v Messino in ladijo rešiti.

* (Amerikansko.) Zaradi volitev v Illinois je objavil nek tamošnji list članek v desetih jezikih, namreč: angleški, danski, švedski, francoski, nemški, hebrejski, laški, češki, holandski in poljski.

Narodno-gospodarske stvari.

— Kako grozdje čvrsto ohraniti? Na to vprašanje odgovarja izkušeni vinstvenik tako-le: „Izgotovil sem si iz navadnih dilj skrinjico 6 palcev široko in 6 palcev globoko, katero sem znotraj nasmolil, da bi voda nentekala. Na enem konci sem naredil pri skrinjici čep, da bi včas izpustil vodo, ter skrinjico napolnil z čvrsto. Nad slednjo sem pribil 4 paličice, praprežil je s vrvice, ter na nje obesil grozde. Ta skrinjica se potem postavi na kakov kraj srednje toplote in to posebno tam, kjer je zadosti čvrstega vzduha. V vodo se more dati tudi nekoliko peska ali oglja. Ko so te priprave gotove, se odrežejo zreli grozdi z ostrim nožem, ka bi se pecelj ne pomečkal. Grozd se potem priveže z nitjo k vrvi na zgornjem konci tako, da se pecelj potopi na palec globoko v vodo. Na ta način mi je bilo moč meseca aprila pri dveh rodbinskih slavnostih k nemalej radosti predložiti gostom tako čvrsto grozdje, kakor bi je bil baš z trte odrezal.“

— **Revalescière du Barry**

Revalescière du Barry

in London.

28 let uže je nij bolezn, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicinske stroškov; zdravi vse bolezni v želodecu, na živcih, dalje prsne, in na jetrah; žleze in naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprevajanje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je bolj, nego dojničino mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravilnih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih osob, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.

Revalescière Du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri driti in griži, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih, a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v skalni cevi, zaprtji, pri bolehnem bodenju v obistih in mehurji, trganje v mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsnih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalec in člen mnogo učenih društev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalescière je ozdravila večletno

nad 400 učencev različnih plemen, kazali so se prelepi vspehi, francoski jezik je bil učni a učili so se tudi drugi evropski jezici, latinski in grški sta bila neobligatna. A direkcija je s časom začela obupavati nad velikanskimi zaprekami, katere so se jej začele staviti od Grkov, Judov in Kristijanov. Vsak je hotel za svoje otroke imeti po svojem lastnem kopitu. Turški otroci so se po svoji veri včasih vsako uro hoteli prati, judje posebno hrano imeti, katoliškim kristijanom je pak papež prepovedal pošiljati svoje otroke v Turško zavedenje. Ko je francoska 1870. l. bila premagana po Prusiji, izgubila je svojo veljavo v Turčiji, licej se vedno bolj kruši in hira posebno zdaj, ko je prišel pod vodstvo Turško. Inostranci pošiljajo zopet svoje otroke v svoje posebne šole, katerih je v Štambulu mnogo, in še precej dobrih, Turki ostajajo pri starem — doma v haremu, ne brigajo se za višje izobraženje.

To vam je žalostna podoba o Turškem šolstvu, posebno, ako pomislimo, da v Turčiji nij nobene domače vzgoje, ker matere nemajo drugega poklica, nego služiti Afroditu, in da ženski spol sploh ne more obiskavati nikakih učebnih zavedenj. Omika je sicer krotka in blaga temu, kateri se jej uda; a ona koraka z resnimi stopinjami in zdrobi vse, kar se jej protivi. Tudi Turčija nema nič dobrega pričakovati od evropske civilizacije, katera se v njej ne bode nikda udomačila, dokler ostanejo Turki — Turki, in katera je z ustanovljenjem univerzitet v Zagrebu izdelala novo, odločno popitko, pospešiteljno priti v pomoč vsemi svojimi tajnimi sredstvi onemu narodu, kateri uže nad polovino tisoči let v strašnem bedstvu prenaša nečlovečnosti tle in njegovih otrok — narodu Jugoslovanskemu, davaje mu polno oblast streti kruti jarem po načelu: „Nevéžji umnini ne pravijat“. Fr. M. Štiftar.

i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bolne čutnice in vodenice. Prepričal sem se sam gledé vašega zdravlja, ter vas toplo vsakemu priporočam. James Shoreland, ranocelnik, 96. polka. Izkusnja tajnega sanitetnega svetovaleca gosp. Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856. Ponavlja izrekan gledé Revalescière du Barry vsestransko, najbolje spricevalo. Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalec. Spricevalo št. 76.921.

Obergimern, (Badensko), 22. aprila 1872. Moj pacient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetje jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalescière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik. Montona, Istra. Učinki Revalescière du Barry so izvrstni. Ferd. Clausberger, c. kr. okr. zdravnik. št. 80.416. Gosp. F. V. Beneke, pravi profesor medicine na vseučilišču v Mariboru (Nemčija), piše v „Berliner Klinische Wochenschrift“ od 8. aprila 1872 to le: „Nikdar ne zabim, da je ozdravila enega mojih otrok le takozvana „Revalenta Arabica“ (Revalescière). Dete je v 4. mesecu vedno več in več hujšalo, ter vedno bljuvalo, kar vsa zdravlila nijšo bila v stanju odpraviti; toda Revalescière ga je ozdravila popolnoma v 6 tednih.

St. 64.210. Markizo de Brehan, boleha je sedem let, na nespantji, treslici in vseh udih, shujšanji in hipohondriji.

St. 79.810. Gospo vdovo Klemmovo, Düsseldorf, na dolgoletnem bolehanji glave in davljenji.

St. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanji dušnika, omotici i tišanji v prsih.

St. 75.970. Gospoda Gabriela Tešnerja, slušatelja višje javne trgovinske akademije dunajske, na skoro breznadejni prsni bolečini in pretresu čutnic.

St. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenji, nespantji in hujšanji.

St. 75.928. Barona Sigmo 10letne hramote na rokah in nogah i t. d.

Revalescière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, gledé hrane.

V plehastih puščah po pol funta 1 gold. 50 kr. 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold. — Revalescière-Biscuiten v puščah 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalescière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 ta 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Damaži, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Linzu bruka Diechti & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru

M. Moriš, v Meranu J. B. Stockhausen, v Zagrebu v lekarnici usmiljenih sester, v Čerovicah pri N. Šnirhu, v Oseku pri Jul. Davidu, lekarju, v Gradcu pri bratih Oberanzmeyer, v Temešvaru pri Jos. v. Papu, mestnemu lekarju, pri C. M. Jahnerju, lekarju, v Varaždinu pri lekarju dr. A. Halterju, zakor v vsi mestih pri dobrih lekarjih in spoznajskih trgovcih tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštnih oznakah ali povzetjih.

Zaljubljenim srcem naznanjamo vsem sorodbenikom in znancem, da nam je nemila smrt našo ljubo mater, oziroma soprogo in hči, gospo

Karolino Orožen po kratki bolezni in sprejetji sv. zakramentov za umirajoče v 46. letu svoje starosti, 21. t. m. vzela. Večni jej spomin!

Antonija Mastnak, njena mati. France, Emil, Aleksander, njeni sinovi.

Služba občinskega čuvaja,

v Trebovljah na spodnjem Štírskem z letno plačo 300 gold., a prostim stanovanjem se razpisuje. Prosilci za to službo, zmožni slovenščine in nemščine, zdrave in čvrste p. stave naj vpošljejo prošnje svoje z dotičnimi prilogi do 26. decembra t. l. podpisane občinskemu uradu.

Po 1/4 letnej provizoričnej službi nastopi definitivno svoje namesčenje. Prosilec, ki so vporabo v pisarni, se plača zvišja, ter daje prednost. (330—1)

Občinski urad v Trebovljah, 23. novembra 1874. **Kallan,** občinski starosta.

Tržne cene

v Ljubljani 25. novembra t. l.

Pšenica 4 gld. 90 kr.; — reš 3 gld. 40 kr.; — ječmen 3 gld. — kr.; — oves 2 gld. — kr.; — ajda 2 gld. 80 kr.; — prosó 3 gld. — kr.; — koraža — gld. — kr.; krompir 2 gld. 60 kr.; — fižol 5 gld. 80 kr.; masla funt — gld. 52 kr.; — mast — gld. 46 kr.; — špeh frišen — gld. 34 kr.; — špeh povojen — gold. 42 kr.; jajce po 3 kr.; — mleka bokal 10

kr.; govednine funt 30 kr.; — teletnine funt 26 kr.; svinsko meso, funt 25 kr. — sena cent 1 gld. 25 kr.; — slame cent — gld. 75 kr.; — drva trda 6 gld. 50 kr.; — mehka 4 gld. 90 kr.

Okrožnica.

Ker smo sledeče špecialitete po prav nizke ceni nakupili, je tedaj moremo tudi le po prav nizke ceni

razprodavati.

S posebnim spoštovanjem

Dunajsko tisko-tovarniška založna na katun, Stadt, Ruprechtsplatz Nr. 3.

Cenik:

- 1 tucat batistnih rutic otroških z barvenim okrajem 85 kr.
- 1 tucat batistnih rutic dečliških z barvenim okrajem in obrobljeno gl. 1.
- 1 tucat batistnih rutic damskih z barvenim okrajem in obrobljeno gl. 1.30.
- 1 tucat jaconet-rutic damskih z barvenim okrajem gl. 1.60.
- 1 tucat žepnih rutic za gospode z barvenim okrajem in obrobljeno gl. 2.50. Ravno isti prve sorte in elegantni gl. 3.
- 1 jedina damska rutica prve sorte batist-clair z različnimi monogrami črk, (všito ročno delo) 80 kr.
- 1 tucat belo-platnenih rutic gl. 2.
- 1 tucat angleško-zdravilnih frotirnih rutic gl. 3, pripravne in bolje, nego goba.
- 1 tucat angl. piqué-obrisalov gl. 5.
- 1 tucat turšk. kopelnih obrisalov gl. 9.
- 1 par (2) piqué-odej na posteljo, z raznovrstnimi podobami in barvami gl. 6.
- 1 koberec pisane barve in strižnega blaga za predposteljo gl. 2.50.
- 1 koberec za predposteljo, večji gl. 3.50.
- 1 svilnata ruta damska za okolo vratu gl. 1.
- 1 svilnata ruta damska večji in iz elegantne robe gl. 1.50.
- 1 herol. voln. vratna ruta za gospode gl. 1.
- 1 herol. voln. vratna ruta iz elegantne robe gl. 1.50.
- 1 sviln. vratna ruta za gospode gl. 2.
- 1 sviln. vratna ruta iz elegantne robe gl. 3—4.
- 1 garnitura mizne naprave (pri obedu) za 6 oseb gl. 4.50.
- 1 garnitura mizne naprave za 12 oseb gl. 9.

Na posebno zahtevanje razpošiljamo tudi popolni cenik zaloge naše, dalje zagotavljam, da pošljamo le dobro blago, ter končno iskreno priporočamo našo firmo in zaviad.

Wiener Cattun-Druck-Fabriks-Niederlage, Stadt, Ruprechtsplatz Nr. 3, za cerkvijsko, naproti zakristije.

Ta cenik naj se blagovoljno ahraniti, ker se le redko priobčuje.

Štev. 7113.

Razpis

služb paznikov v deželni prisilni delavnici v Ljubljani.

V deželni prisilni delavnici ste izpraznjeni 2 službi paznikov I. razreda z letno plačo po 360 gld., 1 1/2 funt. kruha na dan, s 6 sežnji trdih 24" dolgih drv za kurjavo in 12 funt. sveč, s službeno obleko in s stanovanjem v delavnici, — in 1 služba paznika I. razreda z enako plačo in žitji razen drv in sveč. — V slučaju, ako bi se oddale te službe po povišanji sedanjih paznikov iz nižjih služb, pa pridejo na podelitev 3 službe paznikov II. razreda z letno plačo 300 gold. z 1 1/2 a kruha na dan, s službeno obleko in s stanovanjem v delavnici. Prosilci za te službe naj svoje prošnje z dokazi starosti, stanu, trdnega zdravja in krepke postave, neomadežvanega življenja, svojega obrta (opravila ali rokodelstva) in popolne zmožnosti slovenskega in nemškega jezika, in z dostavkom, ali so z uradniki ali služabniki pravilne delavnice v rodu ali svaštvu izročje, in sicer kdor more — osobno do

20. decembra l. 1874 oskrbništvu deželne posilne delavnice.

Od deželnega odbora kranjskega v Ljubljani 16. novembra 1874.

(327—2) **Kaltenegger** m. p.

Tužci.

24. novembra:

Evropa: Koch iz Kranja, — Mavler Petranovič iz Delnice. — Glück, Horn iz Dunaja.

Pri Slonu: Bruner iz Kočevja. —

Suštaršič iz Kranja. — Rož iz Hrastnika. — Šabus iz Celovca. — Golob iz St. Jurja. — Šifrar iz Moravč. — Dolinar iz Herštajna.

Pri Malihi: Baier iz Gradca. — Reiter, Schüller iz Dunaja. — Schläpfer iz Trsta.

Izdatelj in za vse odgovoren: **Maks Armic.**

Najbolje sredstvo za ohranjenje in mehko bo usnja na črevlje in konjsko opravo je

Rusko olje na usnje.

To olje ima posebno prijetno dišavo, in sicer se more v škornjih, ki so s tem oljem namazane, celo hoditi v salone brez spodtuke. To olje stori dalje, da ne more skozi usnje vsakovrstni zrak, vročina in moča; ako se od časa do časa usnje napusti s tem oljem, postane kot baržun mehko, nepremočeno in postane dalje posebno elastično. Potenje na nogah ne škoduje potem več tacemu usnju, ki ostane mehko in raztegljivo ter dolgo traja. — Usnje, ki se je mazalo z ruskim oljem se more vsaki čas tudi mazati leštidlom ali lakom, ter se trajajoče lepo svetiti. (375—5)

Steklenica po 1 in 2 gld. V plehastih steklenicah po 5 in 10 funt.

Z svetinjo odlikovan!

Nobenega likavnega črnila več na črevlje!!

C. kr. izklj. privil. za Avstro-Ogersko

Univerz. salonni mastni lak

za gospodske in damske črevlje in konjsko opravo.

Podpisane se je končno posrečilo iznajti izvrstni lak za črevlje i. t. d., ki stori mazanje črevljev s črnilom prav nepotrebno. Črevlje se pomažejo samo s čopičem in v nekoliko minutah se en svetilo temnočrno. Usnju to čisto nič ne škoduje, nego postane nasprotno mehkeje in vlažneje, ter nepremično.

Steklenice po 1, 2, 3 gold. razpošilja

Tovarna in glavna zaloga

Joh. Gronar-jevi nasledniki

Dunaj, Kohlmarkt Nr. 5,

vis-à-vis Café Daum, na dvorišču v levo.

Pri obilnem odkupu rabati.